

gen te bestrijden. Wel terdege toch hangt ook deze beeldendienst met dit gebod saam, en zulks op tweeërlei wijs. Vooreerst hierdoor, dat in dit gebod alle eigendunkelijkheid en eigenwilligheid in den dienst des Heeren wordt verboden, en uit dien hoofde ook de beeldendienst der heiligen moet worden uitgesloten. En ten andere omdat én in de zonde van Aäron en Jerobeam eenerzijds, én in den beeldendienst der heiligen anderzijds, zich de neiging openbaart, om het *geestelijk* karakter van den dienst des Heeren door het *zinlijke* van zijn kracht te berooven.

Wat nu het eerste punt betreft moet gevraagd, of de Heere onze God in zijn Woord ons eenige aanwijzing geeft, om de beelden van geliefde gestorvenen of van getuigen voor zijn naam een plaats te doen vinden in onze bedehuizen en in den dienst voor zijn naam in te mengen. Alleen indien er zoodanige aanwijzing in de Schrift gegeven is zal ons de invoering van zulke beelden vrij staan; terwijl daarna dan in de tweede plaats de vraag zou rijzen, wat we met zulke beelden doen mochten. Nu is intusschen het feit niet wel voor tegenspraak vatbaar, dat de Heere in zijn Woord ons niet de minste aanwijzing geeft, waardoor wij tot de invoering van zulke beelden gerechtigd zouden zijn. Bezien we dit afzonderlijk voor het Oude en voor het Nieuwe Verbond.

Onder de Oude Bedeeling waren er zeer zeker in den Tabernakel en in den Tempel allerlei afbeeldingen; iets waaruit op zich zelf reeds blijkt, dat het Tweede Gebod geen verbod van alle afbeelding in het heilige *kan* bedoeld hebben. Er waren afbeeldingen van cherubijnen, van runderen onder de koperen zee, van granaatappelen, van palmboomen en zooveel meer. Maar, en dit toch is het, waarop het voor ons hier aankomt nergens ontdekt ge zoomin in den Tabernakel, als in den Tempel een spoor *van Heiligen*. Hoe hoog stond Mozes niet in aller Joden schatting, en toch nooit heeft in Tabernakel of Tempel een beeld van Mozes gestaan. Abraham, Isaäk, en Jakob werden door heel Israël als patriarchen en profeten vereerd; maar noch van Abraham, noch van Isaäk, noch Jakob bezat Israël beelden. Ook later is er niet aan gedacht om beelden van David of Salomo in huiselijk of heilig gebruik te nemen. Evenmin komen er beelden van de heiliger koningen of van de profeten voor. Alhoewel het dan ook in Israel allerminst ontbrak aan namen uit de oude traditie, die tot de invoering van zulke beelden aanleiding konden gegeven hebben, *nergens* komen ze voor. En ook nu nog vindt ge de beeltenis van Mozes en Aäron in de Jodenbuurt te Amsterdam wel in den gevel van een Roomsche kerk, maar niet in den gevel van de Synagoge. De synagoge verwerpt alle beeld, nu niet pas, maar zoolang er synagogen geweest zijn. Nooit heeft eenig Israeliet zich de invoering van beelden van gestorven